SVETELNÉ ROKY®

100+1

POSLEDNÍ KRÁL

ORIGINAL SOUNDTRACK ALBUM

REAGUJI NA ...

...hudbu

Jako filmová trilogie Poslední král režiséra Lucase Storka stojí na pomezí sci-fi a historického dramatu, stírá hudba Morrise Lindallase k tomuto dílu rozdíly mezi artificiální a nonartificiální hudbou, jak jsme již z děl tohoto nezaměnitelného autora zvyklí. Jako u všech předchozích opusů M.Lindallase vycházejí hlavní témata, samozřejmě oproštěná od mluveného slova a ostatních zvukových kulis a navíc v původní nesestříhané verzi na Compact Disku /CD/ firmy Erton s výr. číslem 118312.

Prozatím máme možnost vyslechnout první dvě části "Světlo z temnot" a "Syn hvězdy" nahrané královskou filharmonií pod vedením Sri-Srimonoye a kolektivem hostujících hudebníků v čele se samotným Lindallasem. Spojení Lindallase se Sri-Srimonoyem nám naznačuje, jakým směrem se bude hudba ubírat.

Skutečně, Lindallas použil podobné metody tvorby jako při svém předešlém díle, hudbě k dnes již legendárnímu filmovému životopisu boha Krišny režiséra Davida Carrase, kdy po ročním studiu takových detailů jako byly například nalezené přípravy R. Wagnera k hudebnímu životopisu Buddhy strávil půl roku v ryze duchovních meditacích pod vedením právě Sri-Srimonoye /který však na novém CD figuruje "pouze" jako hudební interpret a poradce/. Tentokrál se pustil Lindallas do studií prehistorie Eritrei a její lidové hudební kultury. V pohnutých dobách, ve kterých se děj trilogie odehrává, docházelo k novým jevům převážně na poli vědecko-technickém, zatímco hudební kultura stavěla na již vybudovaných strukturách z období předchozího. Nutno říci, jak Lindallas i sám přiznává, intenzivní duchovní soustředění mu pomohla i v tomto díle, neboť mu usnadnila proniknutí do náboženských schemat kultu "Uctívačů Hvězdy", který byl ve zmíněných dobách důležitým nositelem podstatných kulturních jevů a projevů.

Obvyklé půlroční soustředění /jako před každým důležitým dílem/ věnoval Lindallas kromě zmíněných studií samotnému scénáři společně se Storkem, jehož svým pojetím prý silně při režii ovlivnil. Úžasná Lindallasova schopnost vcítit se do abstraktních pojmů mu umožňuje prožívat děje, které prožít chce, tak emotivně, že se, jak sám říká, nerad a občas i těžko vrací do reality.

Stav přechodu z vytržení do skutečnosti je tím skutečným tvůrčím obdobím, kdy ze sebe všechna důležitá témata, harmonické postupy a důležité nápady doslova shodí. Potom přichází radostné období rozpracovávání těchto nápadů a základů, rozpisy aranžmá a témat pro jednotlivé melodické a rytmické sekce, při čemž ponechává svým vybraným spolupracovníkům volnou ruku. Nejtvrdším pracovním obdobím je tedy pro Lindallase období příprav, studia, meditací a subjektivní prožitek tématu.

Tento přístup k práci nám objasňuje, proč je jeho hudba tak senzitivní pro vnímavého posluchače a ve spojení s filmem až hypnotická, neboť Stork znamená pro film nejméně tolik, co Lindallas pro filmovou hudbu. Spojení těchto dvou individualit nám nyní poskytuje zážitek tak mocný, že jej nelze nahradit ani četbou scénáře či odbornou kritikou, hudební nebo filmovou. Přesto - věnujme alespoň několik řádek Lindallasovu pojetí prvních dvou třetin Storkovy trilogie.

Nutno předeslat možnost dvojího přístupu k dílu. Bez vizuálního prožitku totiž posluchač bude vnímat hudbu jinak než se znalostí děje a významu jednotlivých témat. Dokonce tento prvotní poslech může být v jistém smyslu bohatší, neboť neomezuje posluchačovu fantazii a koncentruje soustředění právě jen na hudbu. Tento postup vřele doporučuji, neboť následné shlédnutí filmu nás překvapí, kam nás až dovedla vlastní fantazie při pouhém poslechu /což samozřejmě závisí na hudební představivosti a fantazii každého jedince/, a kam nás dovede představivost autorova.

Celým dílem proplouvá ústřední téma /pod názvem Taor/, které zazní sice mnohokrát, ale v různě odstíněných aranžmá od jemné /narození a dětství Taorovo/ až po majestátné /zjevení nového Taora/. Nejmohutnějšího zvuku dosahuje Lindallas zdvojením všech hlasů rozepsaných pro filharmonii barvami svého elektronického hudebního počítače zn. ERmusic Componien. Někdy naopak využije lidových nástrojů Eritrei hrajících téma ryze akusticky v původních ljtí půltonových stupnicích /dětství hrdiny/. Zde bych chtěl podtrhnout význam práce pro nás neviditelného Mahavishnu McLaughlina, specialisty na ertské stupnice, jichž dociluje hraním na kytaru přes Lindallasův počítač, který mění vzdálenosti tónů v poměrných úsecích podle ertských hudebních zákonů.

K tématu kláštera přizvaná Janett Rockol na podkladě Srí-Srí-monoyova Hammond organu vytváří svými hlasy náladu tajemna, jiného světa myšlení uprostřed civilizace. Cobhamovo sólo na bicí s vý-

pomocí percusionisty Vascancelose doprovází ve filmu souboj Taora s Paradorem. Pozvolna vznikající polyrytmika stupňuje napětí děje do té míry, že se posluchači či diváku srdce rozbuší v kritických chvílích až nebezpečně. Naštěstí přejde k harmonickému ústřednímu tématu, který organismus uspokojivě ztiší, takže zatím nedošlo k žádnému srdečnímu kolapsu, ač specialisté toto nebezpečí předvídali. Ano, tato pasáž jednoznačně navazuje na New Age Music, komerčně neúspěšnou z důvodu jejího nepochopení konzumní společností. Téma opět přechází do majestátní pasáže, čímž končí první část díla.

Druhý díl trilogie, Syn Hvězdy, ožívá mohutným bojovým chórem, nahraným několikrát přes sebe sytými basy hostujících vokalistů Ferentchika a Fischera ze známého vokálního sdružení Jonas. Doprovodného sboru se zúčastňují neškolenými a tedy lidově přesvědčivými hlasy všichni zúčastnění členové Královské filharmonie. Nelze opomenout důležité téma Sheilla. Na místě, kde by vážný konzument čekal sentimentální melodii, zazní motiv průzračně čistý a přesto nesladký, opět díky ertským stupnicím, který vyčnívá z celkového pojetí lehkostí a hebkostí, lidový a přesto tak nový, že se diváka podvědomě zmocní jako pouto, které ho svazuje právě neslýchanou novostí tak, že zapomene na cokoliv jiného, než má před sebou. Tato část se znovu připomene ještě při návratu Taora do míst setkání se Sheillou. Subjektivně musím přiznat, že toto téma je pro mne nejsilnějším momentem celého díla, a to nejen pro krásu Sheilly.

Protože komplexní rozbor posledního díla M.Lindallase není předmětem tohoto příspěvku /časem se jistě stane předmětem rozsáhlých studií a spekulací/, musíme opomenout podrobný popis spojujících částí, částí ilustrujících bitvy apod., ačkoliv těžko se tu najde něco méně podstatného. Lindallas se vyjadřuje nacházením vždy nových struktur a postupů. Stručně možno říci, že jde o sjednocení New Age Music a původní Eritreiské hudební kultury, tedy lidovost, ke které se Lindallas po čase vždy vrací a přibližuje tak posluchačům vzdálené obzory, kterých on již dosáhl a se zmocnil. Bylo by frází říci, že to je smyslem práce umělce. Pro Lindallase je to jediný možný způsob bytí.

Sleevenote by Sunny Truck

REAGUJI NA ...

...film

O trilogii "Poslední král" se toho ve světovém tisku napsalo velice mnoho. Ovšem mohu vás ujistit, že ani písmenko z nepřeberného množství již uveřejněných slov neovlivnila slova následující. Na ně mělo vliv jen a jen shlédnutí recenzovaných filmů. Protože to ani jinak nejde ...

Nejdůležitějším poznatkem je fakt, že na trilogii je nutno se dívat jako na celek; nelze posuzovat, z hlediska příběhotvorného, jednotlivé díly. Zvykli jsme si totiž u filmů, jakými byly Vetřelec, Battlestar Galaktica, Superman, Nymfoman, Podraz /v současné době natáčené 3. pokračování už spadá do žánru SF/ a podobné, že si autoři pootvírali zadní vrátka, v případě úspěchu vytáhli hotové náměty a scénáře ze šuplíku a jali se natáčet druhé, třetí, ... díly. Co se "Posledního krále" týče, není tomu tak. Díly trilogie na sebe bezprostředně navazují, jeden bez druhých /a druhé bez něho/ postrádají smysl existence. Uvedené vyplývá i ze skutečnosti, že ačkoliv byla jednotlivá pokračování natočena ve značných odstupech /v současné kinematografii znamená rok nesmírně dlouhou dobu/, na stříbrná plátna se dostala coby jednolité kontinuum.

Žánrové zařazení je nad světlo Hvězdy jasné. Taor, znovuzrozený použitím devíti klíčů, je zjevně mimozemského původu, jeho způsob přežití 400 let i průběh probouzení voní nejmodernější vědou. Tedy prvek science-fiction jako vrata do Darejonského hradu. Tajemný klášter, Rada devíti, pověstmi opředení válečníci, Bílý muž, krásné ženy, jiný kontinent - to jsou elementy konkluzivního podžánru, tedy fantasy. Nechápu potom, proč se po reklamní kampani v tisku a v televizi před uvedením trilogie do kin bouřily některé hlasy, že označení SF je zkreslující, podřízené touze po zisku, nekorektní vůči divákovi, který pak očekává vesmírné souboje jako ve velice populární sáze "Bojuji za život svůj i váš" atd. atd. Přiznejme strůjcům reklamy smysl pro humor : kdo v mládí jedl alespoň jednu lžíci vtipné kaše denně, toho přece hned musí napadnout, že SF v případě "Posledního krále" znamená ... science-fantasy !

Mnohé teoretické odborníky filmového umění překvapilo, že se v trilogii neobjevil motiv zrady. Téma tak příznačné pro historické filmy /z určitého úhlu pohledu jimi "Poslední král" je/ zde absentuje stejně význačně jako v jiných dílech dominuje. Vlády se ujímá ta-

jemno, přes rameno mu kouká milostný motiv, na který padé stín naturalismu, přecházejícího v některých scénách v sladký romantismus. Čímž jsme se dostali k jediné slabině tohoto monumentálního "seriálového" snímku. Bloudění Taora neznámou krajinou a posléze setkání s krásnou Sheillou jsou sice mistrnou ukázkou práce kameramana se světlem a krajinou, jsou sice dalším důkazem kvalitní práce režiséra Storka s herci, jsou sice podmalované nádhernou hudbou, ale ... jako bychom to již někde viděli, jako by to nebyl Taor-vládce nýbrž Taor-teenager, jako by se měl s objetím milenců-na-první-Taorův-pohled skončit válečný spor happy-smírem. V tomto právě vidím poklesek druhého dílu vůči laťce, nasazené dílem prvním do nedohledných výšin.

I o hudbě umělce Lindallase se mnoho napsalo a napělo. Přesto si neodpustím malou poznámku originalit : drtivá většina hraných filmů je provázena hudbou v tom nejobyčejnějším slova smyslu - tu kus ruchu, tu hudba, tu ticho, tu ruch s hudbou apod. Avšak existují filmy, kde hudba není /např. "Zajatí vesmírem" od režiséra Sturgese/, kde je hudba pouze směsicí jen dvou tónů, vyluzovaných různými nástroji a pospojovaných počítačem /např. propadák roku 1961 "Obyčejný den sedmičlenné rodiny, kde otec hraje prím a žena se jen dívá" erterského, ale za dolary, debutanta Milese Upa - mimochodem byl překvapivě angažován pro natáčení "Posledního krále" coby režisér 2. týmu, pracujícího výhradně v horách, a ještě překvapivěji se osvědčil/, kde hudba neutichne od prvního titulku po titulek poslední /např. právě recenzované trilogie/.

O hereckých výkonech se nedá psát - to se musí vidět. Neodpustím si ovšem trochu senzacechtivý pohled na Constance Mercierovou, představitelku Sheilly. Její matku proslavila role v několikadílné sáze o Angelice, markýze andělů. Po Michele zdědila Constance krásu i lednost, po svém otci /tvrdí zlí jazykové, neboť otce Michele nikdy neprozradila/ talent herectví /ti ještě více prolezlí zlem, že i náznak jizvy na tváři .../.

Nevěříte ničemu, co jsem o "Posledním králi" napsal ?

Nemusíte, pokud jste film neviděli. V tom případě si jej nenechte ujít !

Nemusíte, ani když jste příběh Taora shlédli. V tomto případě se ale mýlíte !

Standa Čermák

Pořizování
kopií zakázáno.
Všechna práva
vyhrazena.
Erton
1. A Light from the
Darkness
by Morris
Lindellas

Side A: A LIGHT FROM THE DARKNESS

1. ústřední motiv
2. klášter Skhá-nei-ran
3. souboj Taora s Paradorem
4. hrobka

Side B: SON OF THE STAR

1. bojový chorál
2. ústřední motiv /2.verze/
3. Sheilla
4. motiv Taora

CD Erton No. 118312

Written and arranged by Morris Lindallas.
Morris Lindallas and Royal Philharmonic Orchestra Dania

Morris Lindallas - Keyboards, Yamaha DX-7, ERmusic Componien computer
and Royal Philharmonic Orchestra conducted by Sri-Srimonoy
with special gueste:
Mahavisnu McLaughlin - all gitars
Jerry Goodman - electric violin
Ishi McTaylor - horns /as,ts,as,bs,tr.pt/
Billy Cobhan - drums
Nana Vascanedos - percussions, vocal
Janett Rockol - vocal
and Sri-Srimonoy - electronic Hammond organ

Na titulní straně obalu scéna ze třetího dílu - Král přichází. Bílý muž vleče omámenou Sheillu a brání se proti Taorovi.

